

SEÇİMİN KAYBEDENİ: KANAL İSTANBUL VE İSRAİLLE TİCARET

Üstün BOL 18.04.2024

<https://hertaraf.com/koseyazisi-ustun-bol-secimin-kaybedeni-kanal-istanbul-ve-israille-ticaret-4130>

İlginç bir seçmen davranışı ile karşı karşıyayız. Evet, ekonominin uzun süredir kötü seyri ve emeklilerin 10 bin lira ile geçinmeye zorlanması seçmenin ikinci ve üçüncü derecede davranışlarını etkiledi. Ama, ekonomi Mayıs 2023 seçimlerinde de kötüydü ve seçmen kötü ekonomik tabloya rağmen oy kullanırken bu kötü tablonun mimarına oy vermekten çekinmedi. O halde seçmen davranışlarını birinci derecede etkileyen faktör ekonomi değil!

31 Mart seçimlerini diğer seçimlerden ayıran bir başka neden ise neredeyse bütün büyük şehirlerde kimlerin kazanacağını bir ay önceden belli olmasaydı. Her ne kadar anket şirketleri kafaları bulandırmak için elinden geleni yapsa da seçmen nazarında kirlenmiş araştırma şirketlerine itibar edilmedi. Manipülatif araştırmalardan uzak durduğunu zannettiğimiz GENAR bile ilginç anket sonuçları açıkladı. Bunun bir iş kazası olduğunu düşünmemiz için yeterince saf olmamız gerekli!

Seçimlere yaklaşık bir ay kala M. YAVAŞ'ın önündeki anket sonuçları seçimleri 20 puan farkla kazanacağını söylüyordu. YAVAŞ, sonuca inanmadığı için bu araştırmayı kamuoyuyla paylaşmadı. Ancak, devamında iki ayrı anket şirketi de 18-20 puan farkla kazandığına dair sonuçlar önüne koyduğunda M. YAVAŞ büyük bir özgüvenle sonuçları açıkladı. Bu özgüven YAVAŞ'ın konuşmalarını ve rakibine karşı söylemlerini de değiştirdi. Önceleri daha sakin ve itidalli davranan M. YAVAŞ'ın seçimlerin son iki haftasında sergilediği meydan okuyan tavrın gerekçesi buydu. Hatta oy kullandıktan hemen sonra televizyonlara verdiği demeçte 'Akşam 21.00'de belediyenin önünde kutlamaya davetlisiniz.' derken sonuçtan emin olduğunu ilan ediyordu. Nitekim anketlerde görünenden daha büyük bir farkla seçimi kazanmayı başardı.

İstanbul seçimleri de benzer bir senaryoyla neticelendi. İktidar partisinin DEM parti ile yaptığı kayyum pazarlığı kamuoyuna açıklanmasa da seçmen gözünde olumsuz etki yaptı. DEM parti iktidara güvenmese de büyükşehirlerde kendi adaylarını gösterdi. Kürt seçmen bu pazarlığı dikkate almadı ve başta Esenyurt olmak üzere hâkim olduğu yerlerde en güçlü muhalefeti destekledi. İmamoğlu, Ankara kadar sonuçtan emin olmasa da son birkaç haftada kazanacağına inanmıştı.

Mansur YAVAŞ ve Ekrem İMAMOĞLU'nu favori yapan aslında belediyecilik başarısı değil, rakiplerinin zaafı idi. Turgut ALTINOK, 2009 seçimlerinde Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığına aday olmaya çalışırken onu yıpratın ve aleyhinde propaganda yapan kendi parti teşkilatıydı. Aynı teşkilat 2024 seçimlerinde Altınok'un adaylığını açıklayınca balık hafızalı olmayan seçmen hem adaya hem partisine karşı durmaktan çekinmedi.

İstanbul'da ise daha farklı bir tablo çıktı karşımıza. İstanbul'un en büyük sorununun deprem olduğu düşüncesiyle kentsel dönüşümü gerçekleştireceği iddiasıyla Murat KURUM aday yapıldı. İmamoğlu gibi siyaseten 'yırtık' bir ismin karşısına, mülayim, efendi, cami cemaatinin en ön safında duran bir simayla Kurum aday yapıldı aslında netice belli olmuştu. Üstelik yoğun bir Karadeniz oyu barındıran İstanbul'da, Karadenizli bir adayın karşısına İç Anadolu bir ismin çıkarılması sonucu sürpriz olmaktan çıkardı.

Ancak, seçimin kaybedilmesinde ekonomi ve hemşericilik yaklaşımından daha etkili parametreler de vardı. Üstelik bu parametreler televizyon ekranlarında dile getirilmedi ve neredeyse hiç konuşulmadı. Bir dip dalga halinde alttan alta yürüdü ve sonuca ulaştı. İmamoğlu ve 'gazeteci arkadaşları' Kurum'a karşı ısrarla Kanal İstanbul'u sordular. Kurum'un en yumuşak karnı Kanal İstanbul'du. 'İstanbul'un gündeminde olmayan bir konu bizim gündemimizde olmaz' diyerek konuyu savuşturmayı denedi Murat Kurum. Oysa aynı anlarda Kanal İstanbul için yol, köprü ve altyapı imalatlarının ihaleleri yapılıyor, ihalesi yapılmış işlerin imalatı devam ediyordu. Ekonomik zorluklar yaşayan İstanbullular bu ikircikli tavrı gördüler ve not ettiler. 10 Bin lira ile geçinmeye çalışan emekliler, orta ve dar gelirli insanlar kendilerinden esirgenen ücretlerin hayatlarında hiçbir karşılığı olmayan Kanal İstanbul projesine aktarılmasını kabul etmediler.

Üstelik İstanbul'un nüfusunu azaltmayı, Anadolu'ya geri dönüşü savunduğunu iddia eden iktidarın, körfez ülkeleriyle anlaşarak İstanbul nüfusunu en az iki milyon artıracak bir projede ısrar etmesi kabul edilemezdi ve kabul edilmedi. Aynı iktidarın deprem ve kentsel dönüşüm iddiası da bu projeye inandırıcılığını kaybetti.

Seçimlerden birkaç ay önce ilginç başka bir gelişme daha yaşandı. Hırsız İsrail ve hırsız Yahudiler Gazze'de bir soykırıma başladı. İktidar bu soykırıma karşı sözlü açıklamalar yaptı ama fiili bir karşılık vermedi. İsrail'le ticaret devam etti. Üstelik bu ticareti savunmak için üretilen argümanlar son derece onur kırıcıydı. Bir yandan ise iktidar, İsrail'le ticaret yasaklansın diye haykıran insanlara karşı kaba güç kullanmaya başladı. Sadece kendisine yönelik protestolar değil Zorlu Holding gibi uluslararası sermayenin protesto edilmesini de engelledi. Zorlu holdingi protesto eden insanlar holding önünde gözaltına alındı. Sanki holdingin

ortağıymış gibi davranan iktidar ağzını açan herkesi polis merkezlerine götürdü. En son İstiklal Caddesinde yapılan protestolarda başörtülü kadınlar, gençler ters kelepçe ile gözaltına alındı. Tüm bunlar olurken eğitilmiş troller protesto edenlerin İsrail ve İran ajanları olduğunu, dış güçlerin oyuncağı olduklarını yaymaya başladılar. Neticede kaybedilen bir seçimin ardından iktidar İsrail’le ilişkilerde ne olduğu çokta anlaşılmayan kısıtlama kararlarını açıkladı. Bu karardan sonra da Türkiye’den gemiler İsrail’le ticaret için yola çıkmaya devam etti. Bunlar daha önceden anlaşması yapılan ticari faaliyetler olduğu için kısıtlama kapsamında değerlendirilmiyordu!

İktidar seçim hezimetinin ardından beylik cümlelerle daha önce olduğu gibi, mesajı aldıklarını, kendilerine çekici düzen vereceklerini ve seçmenin taleplerine yanıt vereceklerini açıkladı. Son on yılda yapılan bütün seçimlerin ardından yapılan benzer açıklamalar sonucun bu kez de farklı olmayacağını, iktidar partisinin sonuçları doğru okuyamayacağını gösteriyor!

İktidar eğer geçmiş seçimlerden ders çıkarabilmiş olsaydı 20 küsur yıllık hanedanının en kötü aday tespitini yaparak seçmenin karşısına çıkmazdı. Buna karşın CHP, üzerindeki bütün yüklerden arınarak seçmen karşısına çıktı. Yorulmuş, yıpranmış ama hırslarını dizginleyemeyen isimlerle yollarını ayırdı. Kemal Kılıçdaroğlu’nun 14 senedir sürdürdüğü Kemalistleri terbiye edip muhafazakarlarla barışma projesine sahip çıktı ve başarılı bir sonuç aldı.

Özgür Özel, CHP’nin abisi değil tarihi hükmünde olan, 86 yaşındaki Yılmaz Büyükerşen gibi ağırlıklarla yolunu ayırıp, Eskişehir’de 55 yaşındaki Ayşe Ünlüce ile belediye başkanlığını kazandı. Ordu’nun merkez ilçesi Altınordu’da Ulaş Tepe’yi aday yaparak 33 yaşında belediye başkanlığını kazanmasını sağladı. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Buna karşılık iktidar partisi 1990’ların CHP’si gibi ahı gitmiş vahı kalmış isimlerle yola devam etti. Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığını 74 yaşındaki bir isimle kazandı ama 2014 seçimlerine göre 15 puan kaybetti. 2014 seçimlerinde Ordu’da 20’de 20 yaparak tulum çıkaran AK Parti, 2024 seçimlerinde 8 ilçe belediye başkanlığını kaybederek ancak 12 belediye kazanabildi. Üstelik bu seçim adaya rağmen Erdoğan’ın ceketine oy veren seçmenler sayesinde kazanıldı. Altınordu’da AK Parti’nin kaybeden adayı ise ağır Ankara bürokratu pozlarındaydı. Seçmen 1990’lardan kalma seçim stratejilerine itibar etmeyeceğini oyuyla gösterdi. Ordu seçimleri için ilginç bir durumun söz konusu olduğunu da belirtelim. Her ne kadar Ordu’da seçimi AK Parti kazanmış olsa da seçimle ilgili şaibeler hala gündemden düşmüş değil! Hiç katlanmadan sandıktan çıkan oylar, oy çuvallarını mühürlenmeden evine götüren sandık başkanları, çift mühür var denilerek iptal edilen Enver Yılmaz’a ait 30 binin üzerindeki oy seçimlerin 1946 seçimlerine benzediğini

gösteriyor! Üstelik sokakta neredeyse bütün insanlar bir seçim manipülasyonu olduğundan emin! Önümüzdeki beş yıl boyunca şehir yönetiminin üzerinde bu şaibenin bir hayalet gibi dolaşacağından kimsenin şüphesi yok!

Peki, bu hezimetin iktidar açısından sorumlusu kim? Beş yıl önce olsaydı kesinlikle Erdoğan'ın yenilgisi diyebileceğimiz bu süreç, 2024 seçimleri için geçerli değil! Kanal İstanbul ve İsrail'le Ticaret AK Parti seçmeninin yaklaşık 4 milyonluk bir kesiminin sandığa gitmemesine neden oldu, yaklaşık 1 - 1,5 milyon seçmen de geçersiz oy kullanarak iktidara bir ders vermek istedi, bu doğru. Ancak bu seçimde bütün merkezi hatalara rağmen doğru adaylarla daha başarılı bir seçim geçirilebilirdi. Erdoğan bu hezimette merkezi yönetimle yerel yönetim ilişkilerini birbiriyle eşleştirdiği için hatalı ama aday belirleme süreçlerinde güvendiği isimlerden gelen yanlış bilgilere itibar ettiği için kaybettiğini söylemek yanlış olmaz. Son on yılda AK Parti aday belirleme süreçlerinde çok yanlış isimlerle yola çıktı. Ancak bu seçimde aday isimlerinin yandaş anketlerle ve şehirlerin abisi hüviyetindeki kifayetsiz muhterislerin etkisiyle belirlendiğini görmeliyiz. Erdoğan'ın aday belirleme süreçlerinde 2002'den bu yana en masum olduğu seçim 2024 seçimleridir desek yeridir. Etrafındakilere gereksiz biçimde güvenen, çeşitli illerde inisiyatif gereksiz şekilde itibar ettiği isimlere bırakan Erdoğan en ağır yenilgisini yakın çevresi sayesinde aldı.

Seçime birkaç hafta kala sonuçları öngören Erdoğan kendini öne çıkardı ve risk aldı, 'Bu benim son seçimim' diyerek bir hamle yaptı. 'Adaylar kötü de olsa benim ismime oy verin' diyen Erdoğan'a seçmen; 'Biz, Mayıs 2023 seçimlerinde bu çağrıya karşılık verdik ama bu kez yerel yöneticileri seçiyoruz bu cumhurbaşkanlığı seçimi değil' diyerek yanıt verdi.

Neticede ekonomi yönetiminde yıllardır devam eden istikrarsızlık, CHP'nin cumhurbaşkanlığı seçimlerinde sergilediği geriden pazarlıklara benzeyen ve derinden derinden sürdürülen Kanal İstanbul projesi ve en nihayetinde halkın karşı çıkmasına rağmen yürütülen İsrail'le ticaret gibi büyük hatalarla, AK Parti tarihinin en kötü adaylarıyla girdiği seçimden büyük bir yenilgi ile ayrıldı. Belki bu sert uyarı, 2019 seçimlerinde gösterilmiş olsaydı ve AK Parti gerçekten seçim sonuçlarını doğru okuyabilseydi bu ağır hezimet yaşanmayabilirdi. Bugün ise iktidarın mevcut yorgun ve bürokratik oligarşiye teslim olmuş yapısıyla seçim sonuçlarından dersler çıkararak kendine çeki düzen vereceğini düşünmek hayal gibi görünüyor.